

ANA-IRINA NICOLAU

ASIGURĂRI INTERNAȚIONALE

- suport de curs -

ANA-IRINA NICOLAU

ASIGURĂRI INTERNAȚIONALE

- suport de curs -

Copyright © 2014, **Editura Pro Universitaria**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin
Editurii Pro Universitaria

Nici o parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al
Editurii Pro Universitaria

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
NICOLAU, ANA-IRINA

Asigurări internaționale / Ana-Irina Nicolau. –
București : Pro Universitaria, 2013

Bibliogr.

ISBN 978-606-647-742-0

368(100)

CAPITOLUL 1

ASPECTE GENERALE PRIVIND ASIGURĂRILE

În condițiile unei piețe globale caracterizate prin rapiditate în decizii, dar și prin incertitudine, asigurările internaționale reprezintă un domeniu pe cât de actual, pe atât de important în economie, asigurând acel grad de siguranță și stabilitate necesare derulării în condiții optime a oricărei afaceri ce se dorește de succes.

Tocmai existența unei tipologii foarte mari de afaceri și îmbunătățirea condițiilor climatului global au dus la creșterea gradului de eterogenitate a asigurărilor și reasigurărilor. Tranzacțiile cu asigurări și reasigurări, pe plan internațional, se desfășoară acum pe mai multe zone, ce constituie mari centre economice ale mapamondului. Aceste piețe prezintă câteva particularități determinate de existența societăților de asigurări și reasigurări, a preponderenței anumitor tipuri de tranzacții, a unui anumit mod de funcționare a acestora, a unor anumite cutume și nu în ultimul rând a mărimii acestor piețe.

Deși, comparativ cu alte domenii, nivelul tranzacțiilor internaționale cu asigurări nu și-a atins nici pe departe capacitatea, rolul acestora crește semnificativ de la an la an, fiind determinat de schimbarea de mentalitate a populației din zonele vizate și de schimbarea unor reglementări la nivel național ce sunt discriminatorii pentru asigurătorii străini.

1.1 Evoluția istorică a conceptului de asigurare

Dezvoltarea societăților de tip agrar, apariția conceptului de proprietate privată, creșterea eficienței și a productivității muncii sunt doar o parte dintre factorii care au dus la conștientizarea necesității existenței unui plus de siguranță asupra integrității, în primul rând, a bunurilor materiale. Dat fiind faptul că riscul, în sine, nu este fungibil la nivel individual, dar rezultatele sale – concretizate în pierderi – sunt transferabile, persoanele predispuse riscurilor au luat decizia de a se aduna în grupuri pentru a minimiza efectele riscurilor, au pus un preț pe risc, în sine și chiar l-au vândut altora.

Cea mai veche formă de asigurare datează din perioada babiloniană (aprov. 2250 î.H.), și a îmbrăcat forma unui împrumut pentru cei care doreau să deschidă (sau aveau deja) afaceri în domeniul maritim.

Asigurarea a apărut în forma sa naturală ca protecție împotriva foamei în anumite perioade ale anului. Oamenii primitivi congelau sau uscau alimentele, făcând rezerve pentru zilele grele.

Apariția banilor metalici marchează începutul civilizației. Din momentul intrării în epoca civilizației, asigurarea capătă în mod vădit caracter sau formă bănească. Astfel, asigurarea nu s-a putut organiza decât pe acea treaptă de dezvoltare a societății umane în care au apărut plusprodusul, ca sursă de creare a fondului de asigurare și banii cu funcțiile lor de mijloc de plată și de acumulare.

Spre deosebire de alte popoare, în Roma Antică s-a dezvoltat preponderent asigurarea reciprocă în cadrul diverselor uniuni profesionale, colegii, fondate pe baza unui statut. Conform regulilor stabilite, fiecare membru ce adera la colegiu, era obligat să depună o plată de intrare, iar apoi să achite lunar o primă anuită. În cazul decesului membrului acestui colegiu, din fondul acumulat, se achita o sumă necesară pentru înmormântare.

Datorită evoluției dreptului roman, în Roma antică a apărut primul contract de asigurare, care se numea *contract de Împrumut*. Era vorba de un împrumut care acoperea sau garanta un transport de mărfuri cu destinație îndepărtată. Dacă mărfurile nu ajungeau la destinație în bune condiții, cel care garanta cu bani pierdea definitiv dreptul de rambursare a sumei împrumutate.

În Evul Mediu în statele vest-europene au apărut primele bresle de asigurare a comercianților și a meșteșugarilor. La sfârșitul sec. XV, când europenii au început tot mai mult să călătorească în Asia și America, conceptele de „risc” și „fond comun” s-au contopit în unul comun. Oamenii care investeau în construcția corăbiilor au ales două modalități de a repartiza între ei în mod proporțional riscurile, pentru ca anume corabia în care au investit să nu fie cea pierdută.

Prima modalitate consta în crearea unei întreprinderi comune, prin intermediul căreia investitorii investeau bani în câteva corăbii cu încărcătură comună, repartizând între ei riscurile pierderilor și veniturile ce

puteau să se formeze. A doua modalitate era asigurarea, un sistem, prin care proprietarul corabiei sau al mărfii, oferea o anumită sumă de bani unor oameni, care erau de acord să compenseze pierderile în cazul în care corabia va naufraga.

Astfel, un grup de oameni sau companii colectau prime de bani în schimbul promisiunii de a plăti o despăgubire proprietarului corabiei în cazul pieirii acesteia. Acești asigurători creau un fond comun și ofereau promisiunea de-al utiliza, de a achita despăgubiri celor asigurați, la survenirea riscului.

De la începutul secolului al XVIII-lea și până în secolul al XIX-lea, pe plan internațional s-au practicat trei mari forme de asigurări: maritime, de incendiu și de viață.

Prima poliță de asigurare maritimă dovedită până azi a fost semnată în anul 1347 la Genova, iar prima intervenție a statului pe piața asigurărilor datează din anul 1435. Două secole mai târziu, creșterea puterii maritime engleze este însoțită de o dezvoltare foarte importantă a camerelor de asigurări maritime, care vor conduce la apariția societății *Lloyd's*.

Odată cu dezvoltarea modului de producere capitalist, ca trăsătură specifică a asigurării burgheze devine obținerea profitului. Asigurarea trece din forma “de frăție” în cea „comercială”, transformându-se într-o activitate obișnuită de comerț. La etapa inițială a apariției societății burgheze forma de bază era asigurare maritimă. Creditorul oferea proprietarului corabiei o suma de bani necesară pentru organizarea expediției, cu condiția, că în cazul rezultatului pozitiv al expediției,

această sumă va fi returnată împreună cu procente stabilite de către părți. În cazul în care corabia și marfa vor pieri, proprietarul corabiei era eliberat de obligația de a returna suma primită de la creditor și procentele. În sec. XIV-lea forma notarială a împrumutului maritim, ce era destul de complicată, a fost înlocuită de polița bănească, ce era emisă de asigurător proprietarului corabiei, ca dovada încheierii contractului. Prima poliță a fost emisă în Barcelona în anul 1374. Iar în anul 1468 apare Codul din Veneția al asigurărilor maritime. Apoi asigurarea maritimă se dezvoltă rapid în Anglia, unde în anul 1601 a fost adoptat primul act juridic, ce a reglementat constituirea unor instanțe speciale, ce soluționau conflicte din domeniul asigurărilor maritime.

Sfera primară de aplicare a eforturilor companiilor de asigurare a fost asigurarea de incendii. În orașele secolului XV-XVII-lea, majoritatea caselor erau construite din lemn și exista un risc sporit de incendiu. De aceea, orășenii erau gata să plătească o anumită sumă de bani companiilor de asigurare, care la rândul lor, le promiteau la survenirea incendiului două lucruri: primul - serviciile pompierilor (localizarea focului pentru preîntâmpinarea răspândirii acestuia asupra construcțiilor vecine) și al doilea - de a plăti persoanelor asigurate o despăgubire care ar acoperi cheltuielile necesare pentru angajarea specialiștilor care ar repara sau ar reconstrui locuința arsă.

Paralel cu fondurile de asigurare împotriva incendiilor au fost create **fonduri de asigurare de viață**.

Primele societăți de asigurare au apărut la sf. sec. XVII-lea în Anglia, Franța, Italia, Danemarca, Suedia. În a doua jumătate a sec. XIX-lea au apărut uniuni de asigurare de tip cartel și concern, ce erau formate din zeci de societăți de asigurare. Au fost create și primele societăți internaționale de asigurări - rusești, austriece, suedeze. Intens se dezvoltau noi tipuri de asigurări comerciale, iar pe baza lor au apărut multe forme, modalități, variante noi de asigurări.

Un loc deosebit în dezvoltarea asigurărilor o ocupă Anglia, în care în anii '80 al sec. XVII-lea au apărut primele societăți de asigurare în domeniul asigurării de la incendiu. Ca imbold pentru apariția acestora, a servit incendiul ce a avut loc la Londra în anul 1666, în care au pierit 70 mii persoane. În aceeași perioadă apar primele societăți de asigurare în domeniul asigurărilor riscurilor maritime: Franța în anul 1686 (Paris), Italia în anul 1741 (Genova), Danemarca în anul 1741 și Suedia în anul 1750.

În asigurările internaționale s-a evidențiat corporația engleză Lloyd, care este astăzi cea mai mare și importantă piață internațională de asigurări și cel mai mare centru informațional privind comerțul și navigația maritimă. Corporația Lloyd a apărut din Casa de cafea Lloyd, proprietarul căreia era Edvard Lloyd. Prima mențiune despre casa de cafea a lui Lloyd a fost semnalată în anul 1688. În acest local, aveau loc întâlniri regulate ale comercianților, asigurătorilor și proprietarilor de corăbii. Din anul 1696 Edvard Lloyd începe publicarea unui ziar de asigurări Lloyd News, iar

din 1734 apare Lloyd List. În anul 1760 în sistemul lui Lloyd apare prima societate de clasificare din lume - registrul de corăbii. În anul 1871, prin actul Parlamentului englez, uniunea asigurătorilor Lloyd a obținut statut oficial de corporație al asigurătorilor.

Patria asigurărilor de viață e considerată Anglia, în care în anul 1699 pentru prima dată a apărut o organizație profesionistă, ce se ocupa cu asigurarea orfanilor și văduvelor, iar apoi a fost creată compania de asigurări Eckvatedl, ce se ocupa cu asigurări de persoane.

1.2 Concepte de bază utilizate în asigurări

A. Definiția asigurării

Asigurarea reprezintă un sistem de relații economice ce presupune aportul unui număr mare de persoane fizice și juridice în constituirea unui fond bănesc, în condiția în care sunt amenințate de aceleași pericole **probabile**, **posibile**, dar **nesigure** în existența și activitatea lor.

Din punct de vedere **juridic**, asigurarea reprezintă un contract între două părți, prin care una ia asupra sa riscul producerii unui eveniment neplăcut în schimbul unei sume de bani pe care o suportă cealaltă parte.

Din punct de vedere **economic** și **financiar**, asigurarea constă în crearea de fonduri bănești din care se vor repara daunele produse de evenimentele asigurate după **principiul mutualității**.